TÜRK TORAKS DERNEĞİ

**TÜRK TORAKS DERNEĞİ**
**SOLUNUM SİSTEMİ ENFEKSİYONLARI ÇALIŞMA GRUBU**
**"12 KASIM DÜNYA PNÖMONİ GÜNÜ" BASIN BİLDİRİSİ**
***'Pnömoniyle Mücadelede Yeni Bir Dönem'***

Pnömoni (zatürre), başta bakteriler ve virüsler olmak üzere çeşitli mikroorganizmaların neden olduğu, akciğer dokusunda iltihaplanma ile karakterize bir enfeksiyon hastalığıdır. Dünya genelinde önemli hastalık ve ölüm nedenlerinden biri olmaya devam eden pnömoni, özellikle ileri yaştaki bireylerde, kronik hastalığı bulunanlarda ve bağışıklık sistemi baskılanmış kişilerde ağır seyredebilir. Her yıl 12 Kasım'da anılan Dünya Pnömoni Günü ile bu önemli halk sağlığı sorununa dikkat çekmek, erken tanının ve korunma yöntemlerinin önemini vurgulamak amaçlanmaktadır. Aşılar, tanı yöntemleri ve tedavilerdeki önemli gelişmeler ile 2026 yılında '*Pnömoniyle Mücadelede Yeni Bir Dönem'* sloganı ile farkındalık yaratılması hedeflenmiştir.

Pnömoni, etkili tedavi seçeneklerinin ve koruyucu önlemlerin bulunmasına rağmen dünya genelinde önemli bir sağlık sorunu olmaya devam etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, pnömoninin de içinde yer aldığı alt solunum yolu enfeksiyonları 2023 yılında dünya genelinde yaklaşık 2,7 milyon kişinin ölümüne neden olmuş ve en sık dördüncü ölüm nedeni olmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre ise ülkemizde 2023 yılında 39.988 kişi pnömoni nedeniyle yaşamını yitirmiştir. Özellikle nüfusun yaşlanması, kronik hastalıkların yaygınlaşması ve bağışıklık sistemini etkileyen durumlar, pnömoninin erişkinlerde oluşturduğu hastalık yükünü arttırmaktadır.

**Kimler daha fazla risk altında?**

Pnömoni her yaşta görülebilmekle birlikte, 65 yaş ve üzerindeki bireylerde, kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), astım, kalp hastalıkları, diyabet ve kronik böbrek hastalığı bulunan kişilerde daha ağır seyredebilir. Bağışıklık sistemi hastalık veya tedavi nedeniyle baskılanmış bireylerde de ağır pnömoni gelişme riski artmaktadır. Bu gruplarda pnömoni, hastaneye yatışa, solunum yetmezliğine ve yaşamı tehdit eden komplikasyonlara yol açabilir. Bu nedenle risk altındaki bireylerin korunması ve belirtilerin erken dönemde tanınması büyük önem taşımaktadır.

**Pnömoninin belirtilerini tanımak önemli**

Pnömoni sıklıkla ateş, öksürük, balgam çıkarma, nefes darlığı, göğüs ağrısı ve halsizlik gibi belirtilerle ortaya çıkar. Ancak özellikle ileri yaştaki bireylerde ateş görülmeyebilir; bilinç değişikliği, iştahsızlık, belirgin halsizlik veya genel durumda bozulma ön planda olabilir. Özellikle nefes darlığı, solunum sıkıntısı, bilinç değişikliği veya genel durumda hızlı kötüleşme gelişmesi halinde gecikmeden sağlık kuruluşuna başvurulmalıdır. Erken tanı ve uygun tedavi, hastalığın ağırlaşmasını ve komplikasyon gelişimini önlemede önemli rol oynar.

**Aşılama, pnömoniden korunmanın temel yollarından biridir**

Pnömoniden korunmada aşılama önemli bir yere sahiptir. Pnömokok ve influenza (grip) aşıları, uygun bireylerde ciddi solunum yolu enfeksiyonlarının ve bunlara bağlı komplikasyonların azaltılmasına katkı sağlamaktadır.

Özellikle 65 yaş ve üzerindeki bireylerin, kronik akciğer ve kalp hastalığı bulunanların, diyabet hastalarının ve bağışıklık sistemi baskılanmış kişilerin aşılanma durumlarını hekimleriyle birlikte değerlendirmeleri önemlidir.

Aşılamanın yanı sıra el hijyenine dikkat edilmesi, kapalı ortamların düzenli havalandırılması ve kronik hastalıkların uygun şekilde kontrol altında tutulması da pnömoni riskini azaltmaya yardımcı olabilir.

**Her pnömoni aynı değildir: Doğru tedavi ve akılcı antibiyotik kullanımı önemlidir**

Pnömoniye farklı mikroorganizmalar neden olabilir ve tedavi, enfeksiyonun etkenine, hastanın özelliklerine ve hastalığın şiddetine göre planlanmalıdır. Bakteriyel pnömonilerde antibiyotik tedavisi gerekli olabilirken virüslere karşı antibiyotiklerin doğrudan etkisi bulunmamaktadır. Gereksiz veya uygunsuz antibiyotik kullanımı, antibiyotik direncinin gelişmesine yol açarak enfeksiyonların tedavisini güçleştirmektedir. Bu nedenle antibiyotikler hekim önerisiyle kullanılmalı, pnömoni şüphesi bulunan hastalar zamanında değerlendirilmeli ve uygun tedavi geciktirilmemelidir.

**Türk Toraks Derneği'nden korunma ve erken tanı çağrısı**

Pnömoni, özellikle ileri yaştaki bireylerde ve kronik hastalığı bulunan kişilerde ciddi sonuçlara yol açabilen, ancak önemli ölçüde korunma ve etkili tedavi olanakları bulunan bir hastalıktır. Risk gruplarının belirlenmesi, uygun aşılamanın sağlanması, belirtilerin erken tanınması ve sağlık hizmetlerine zamanında erişim, pnömoniye bağlı hastalık yükünün azaltılmasında büyük önem taşımaktadır.

Türk Toraks Derneği Solunum Sistemi Enfeksiyonları Çalışma Grubu olarak, 12 Kasım Dünya Pnömoni Günü'nde '*Pnömoniyle Mücadelede Yeni Bir Dönem'* sloganı ile toplumumuzu pnömoni konusunda bilinçli olmaya, özellikle risk grubundaki bireyleri koruyucu önlemler ve aşılama konusunda hekimlerine danışmaya davet ediyoruz.

**Türk Toraks Derneği**

**Kaynaklar**

1.World Health Organization (WHO). The top 10 causes of death. Geneva: WHO. Erişim adresi: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/the-top-10-causes-of-death

2. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). İstatistiklerle Kadın, 2024. Tablo 3.10: Cinsiyet ve nedenlerine göre ölümler, 2022–2023. Ankara: TÜİK; 2025. Erişim adresi: https://www.tuik.gov.tr/